

'aviram' Pont de Suert (BDLC XII, 175). *Pollicada* pall. «conjunt dels pollets d'una llocada», Jlluís-Pallarès (*Pastors i Tempestes*, p. 5), i també el d'altres ocells: «per a caçar perdus, que tant abunden a les serres de Santa Coloma (Bosia), on es veuen moltes *pollicades* de perdiganes, els caçadors van armats amb escopeta», Violant (BCEC XLV, 281). *Pollicó*. *Polliquera*. +*Pollaó* [f.] «criament de polls: pullatio, pullities, pulliticium», Busa-N. 1507 (E-II-4).

Pollera 'mena de gàbia, cercol o altre lloc clos per tenir-hi gallinam' [S. XIV]: «Quantos són qui presomexen --- davant los ulls de lurs marits, sota una *pollera* o una caixa, amaguar lur enamorat!», *Corbatxo* (BDLC XVII, 40). És la situació que descriu el mateix Boccaccio en el *Decam.* v, § 10, on l'original porta «una cesta da polli» i els nostres tradüiren: «en una lotgeta vehina, en una sua cambra on sopaven, sota una *pollera* que hi havia, lo féu amagar», «corrent envert la *pollera*, e alçada aquella ---» (341.6, 342.1f.).

Ulteriorment s'ha aplicat a d'altres objectes de forma semblant, com el que aguanta l'infant, que amb ella pot aprendre a caminar sense perill de caure ni haver de ser menat (EmVilanova; cf. MrnVayreda, *Sang Nova* v, § 14, 446); o una barana entorn d'un molí de vent o d'una gorga de molí: «Tiran lo teló de boca / y 's veu una gran pradera, / un castell dalt d'una roca, / núvols en forma de troca / y uns quants molins ab *pullera*», Pitarra (*Il Profeta*, en *Gatades* II, 274). *Pollerada*. *Polleria*. *Apollerar*.

Polli, del ll. PULLĪNUS 'pertanyent a un animal jove', passa en cat., i cast. *pollino*, al sentit de 'l'animal mateix', aplicat de primer a qualsevol espècie, i en particular als petits de les aus: «si de bestiar d'algú, o d'ouques o de paons, o de gallines o d'altres aus domèstiques, nexen *polilins*, jònecs, atnels, cabrits ---», *Cost. Tort.* (Ol., p. 422); «*pullis corvorum invocantibus eum*: als *pullims* dels corps dona la vianda N. S. Déu: lo corp mascle --- veu que no li semblen: ve la celosia, e no-is vol pèxer», StVicentF (*Quar.*, 258.39).

Aviat, però tendí a especialitzar-se en els animals equins: «*unam saumam brunam, et quendam polinum ejusdem saume --- ut possis arare cum dicta sauma*» 1278 (*InvLC* s. v. *soma*); «un vadell, fill del bou, e un *pollí*, fill del cavall», Lluill (*Merav.*, *NCl.* II, 91), i encara més en els ases joves, com en cast. [Nebr.]: «Jesús / --- / Rey no portant, / davant, bandera / --- / no cavalcant / --- / en rocí / mas en *pollí*, / no gens domat / ni aveat / a dur cabestre: / anava 'n destre / ---», JRoig (*Spill*, 13116); «eugues cum quibusdam mulates e *polins*», ross., 1465 (*InvLC*). És el sentit que té també *pollino* a l'A. Aragó (Plan de Gistau, a Bielsa *pulín* no sé si 'ruquet' o 'poltro', 1965). Però aplicat a l'espècie cavallina, en la dita popular en cat. «qui no la fa de *pollí*, la fa de rossí» (Coromines, conferència 26-VII-1912, *Diaris i Records* II), usada sovint per excusar certes faltes de la gent jove condemnant els qui hi cauen, més lamentablement, quan ja són d'edat madura o vella; i és el valor que li donen en ross.: almenys en el Capcir (a Formiguera traduïnt el fr. *poulain*, i parlant d'una «ega que ha tenguét un *pulí*»,

1960).

Del mateix origen cast. *pollino*, oc. ant. *polin*, fr. *poulain*; a Sardenya es troba un *polleddu*, *pulleddu* 'ase', propi del logudorès arcaic de Nuoru (MLWagner, *Ländl. Leben Sard.*, 45; *ARom.* xx, 355), que deu ser manlleu hispànic, tenint en compte la -ll- i la o: però el canvi de terminació, que sembla ben comprensible en un manlleu d'una forma en -i com la catalana, crec que descarta un origen castellà. El mot va ser usat entre els moros espanyols en forma mossàrab, en qualitat de sobrenom: *Ibn Al-pollino* (Simonet, *Gloss.*).

Hi ha allà una curiosíssima supervivència de la forma PULLICĒNUS del llatí clàssic, que es va mantenir també en l'it. *pulcino*, l'oc. ant. *polzin* «petit d'un animal; poulet» i fr. *poussin* 'poulet': en el nom del famós mossàrab toledà *don Pedro Alpollecben* (doc. de Toledo a. 1191) i família. *Apolichén* anys 1123, 1174, *Alpolicheni* (-eni??) anys 1140 i 1193 (MzPi., *Docs. Ling. Cast.*, 261.4; 32, 36, 39); cf. *DECH* IV, 601, n. 4.

De l'italià *pulcino* és derivat *pulcinella* 'personatge de la Comèdia Napolitana' (1691, napol. *polecenella* 1621; veg. A. Prati, p. 801); del plural it. *pulcinelle* es prengué el cat. *putxinellis* 'titelles' [DOrt. *potx.*, Vogel]. «*Putxinellis*» volum teatral de Coromines (1927).

Pollina 'egua de menys d'un any' pall. (Estaon, 1934; cf. *CostManc.* I, s. v.). *Pollinar* 'parir (l'egua)': «si ab mi et casavas - te daria cent vaquetas / --- / te daria cent euguetas, / totes cent van *pollinants*», MilàF (*Romllo.*, 563); igual a Cerdanya (Dorres, 1959) i pall. («dos egguotes qu'han *pulínat*» Estaon, 1934). *Pollinam*. *Espollinar*.

De PULLUS traslladat al regne vegetal vénen també diversos descendents romànics, sobretot a Espanya: cast. *repollo*, *pimpollo*,² gall. *ponla* 'tany, rebrot' (*PŪLLŪLA dissim.) i els cultismes de PULLULARE. També alguns derivats cat., en particular en el P. Val. *Pollanc* 'rebrot de garrofer' (cf. *pollanc* i *pollancre* a POLL, III): «Quatre fanecades de terra eriaç, ab *pollanchs* de garroferes» en doc. de 1468 dels Llibres de Válués castellanencs (SzGozalvo); i el seu derivat col·lectiu: «si són garroferes velles o *pollançada*» c. 1585 (Traver, *Antigs. CastPna.*, p. 156).³ I paral·lelament, *pollis*: «les bunyoleries --- el *pollis* de llorer que totes tenen eixos dies plantat a la pòrta» per les falles de Sant Josep (MGadea, *T. del Xè* I, 279); també en el Matarranya (Calceit, Maella), els *polisos* o *bords* són els «rebolls o rebrots que surten a les arrels a l'arbre» (Casac., 1923).⁴ *Despollissar*. *Espollissar*. També de PULLUS en sentit vegetal es deriva el tort. *espollar* (Vergés Paulí, *Espurnes* v, 45-46, context a *eixobrir OBRIR*). *Espoll*. *Espollament*.

Pollar-se 'corcar-se (la fusta)', que m'és ben conegut de la zona pirinenca i pre-pirinenca, des de la Garrotxa a l'Oest: «un retaula mixt *pollat*, de columnes salomòniques», MrnVayreda (*Puny.*, I, 45 (43)); «vagi amb compte amb aquesta cadira que està tota *puláda*» Tavertet (1935), recordo haver-ho sentit bastant a gent de Vic i Lluçanès, i més concretament en